

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

formujúca myseľ i srdce

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

Katedra sociálnej práce

www.ku.sk , tel.: +421 44 4326 842, fax: +421 44 4320 960, mobil: +421 918 337 404, marketeta.rusnakova@ku.sk

Oponentský posudok habilitačnej práce:

Starší ľudia v starnúcej spoločnosti: prípad Slovensko

PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.

Aktuálnosť témy

Autor si zvolil pre svoju habilitačnú prácu aktuálnu tému a je zrejmé, že v prípade adekvátneho spracovania, môže práca priniesť viacero nových informácií a poznatkov a inšpirácií.

„Starý človek je spájaný so sociálnym statusom dôchodcu, je považovaný za neaktívneho či neproduktívneho a predpokladané sú aj zdravotné charakteristiky spojené s involúciou-stratou funkčných schopností, multimorbiditou, postupnou stratou sebestačnosti. Taký je stereotypný pohľad na starnutie, ktorý vníma starých ľudí ako homogénnu skupinu bez individuálnych rozdielov, ktorá je pre spoločnosť skôr záťažou, pretože odčerpáva významnú časť spoločenských zdrojov“ (Matoušek, O., Koláčková, J., Kodymová, P., 2005, s. 163). Podľa D. Klevetovej a I. Dlabalovej (2008). Atribútom súčasnej spoločnosti je tvrdý individualizmus, úsilie dosiahnuť vzdelanie, vytvorenie osobitných životných štýlov. Vytráca sa láska k človeku a pochopenie pre odlišnosť druhých. Preto možno poznamenať, že jedným z negatívnych javov staroby je osamelosť starých ľudí a ich následná sociálna izolácia či segregácia v spoločnosti. Možno teda uviesť, že sociálny status starého človeka patrí do nevýhodnej kategórie starobného dôchodcu. Je zafixovaný v spoločenských zvykoch, obyčajach, zákonoch a tabu, ale aj vyjadrený formou sociálnej kontroly správania sa individua. V starobe všeobecne počet úloh, a tým aj sociálnych pozícií ubúda. Takto senior stráca prestíž (Koval, Š., 2004, s. 3). Preto oceňujem výber témy habilitačnej práce, i keď musím konštatovať, že samotný názov témy je neštandardný a len veľmi ťažko sa dá identifikovať, čo autor touto témou zamýšľal. ***Preto by som navrhovala, aby autor pri obhajobe svojej habilitačnej práce objasnil výber a koncipovanie práve takejto témy.*** Na

druhej strane však oceňujem zámer zvolenej témy habilitačnej práce, nakoľko aj vzhľadom vyššie uvedenému a vzhľadom k demografickému vývoju v populácii by takýchto prác malo byť stále viac.

Cieľ práce

Cieľom habilitačnej práce, ako definuje aj autor sám (žiaľ identifikáciu cieľa som konkrétne našla len v abstrakte habilitačnej práce) , je identifikovať spojitosť a potrebu synchronného riešenia problémov starších ľudí a života spoločnosti. Isté výhrady mám v tomto zmysle aj k terminológii, s ktorou autor pracuje v rámci svojej habilitačnej práce. Termín starší ľudia by som pre účely tohto typu a úrovne záverečnej práce zamenila za termín seniori, ktorý je vhodnejší. Cieľ práce nie je presne identifikovateľný a zrozumiteľný. Zaslúžil by si hlbšie rozpracovanie ako aj načrtnutie metodológie, prostredníctvom ktorej chce autor tento cieľ naplňať.

Štruktúra práce

Predložená habilitačná práca obsahuje 102 strán textu a z toho 1 stranu obsahu a 7 strán bibliografických odkazov. Rada by som na tomto mieste ocenila, že v rámci bibliografických odkazov, ktoré autor uvádza vo svojej habilitačnej práci, je zrejmy veľký počet vlastných predovšetkým výskumných prác, ktoré realizoval teda autor sám alebo v rámci výskumných tímov.

Habilitačná práca je členená do štyroch kapitol, ktoré sú zamerané na definovanie socio – ekonomickej situácie seniorov v slovenských podmienkach definovaniu postavenia seniorov na trhu práce a zároveň ich sociálnej ochrane. V tretej kapitole sa autor zamerá na charakteristiku penzijného a dôchodkového systému ako aj nasmerovanie prognózu jeho ďalšieho vývoja. Záverečnú štvrtú kapitolu autor venoval charakteristike dlhodobej starostlivosti o seniorov a to v kontexte dlhodobej starostlivosti zo strany rodiny a spoločnosti a v kontexte pracovnej činnosti opatrovateliek v dvoch typov inštitucionálnej starostlivosti o seniorov v podobe sociálnej služby v domácom prostredí a v zariadení.

Habilitačná práca je pomerne značne neštandardne spracovaná, nakoľko vôbec nie je jasné z akých teoretických východísk autor vychádzal pri definovaní jednotlivých ním zvolených termínov a konceptov. Celkovo je habilitačná práca tvorená kompilačne prostredníctvom uvádzania, často nelogicky, rôznych výskumov z oblasti ním zvolenej problematiky.

Niektorých je autorom alebo spoluautorom aj sám autor, ale vôbec nie je jasné, aké výstupy by mali byť z týchto jednotlivých častí habilitačnej práce definované. Takisto je diskutabilné prepojenie habilitačnej práce so študijným odborom sociálna práca. ***Prosím autora habilitačnej práce, aby pri obhajobe svojej habilitačnej práce identifikoval konkrétne prínosy výstupov, kde je zrejmé ich využitie pre potreby sociálnej práce.***

Prínos práce

Celkové spracovanie habilitačnej práce je ako som už uviedla vyššie, spracované dosť neštandardne s istými nedostatkami, ale oceňujem širokú škálu výskumov, ktoré realizoval aj sám autor a tým pádom je zrejmé, že autor habilitačnej práce má dlhodobú skúsenosť s výskumnou činnosťou v ním skúmanej problematike. Musím však upozorniť aj na fakt, že autor žiaľ využíva aj nevhodné zdroje literatúry napr. s. 83 wikipedia, čo je zdroj, ktorý by v takomto type práce vôbec nemal byť akceptovaný.

Záverečné hodnotenie

Vychádzajúc z aktuálnosti témy, využitia zdrojov a z kvalít a nedostatkov habilitačnej práce, ktoré autor prezentovala, odporúčam habilitačnú prácu s výhradami k jej obhajobe a po úspešnom absolvovaní obhajoby habilitačnej práce, odporúčam váženej komisii, aby po splnení aj ďalších stanovených kritérií odporučila vedeckej rade Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety v Bratislave, udeliť **PhDr. Rastiskav Bednárík, CSc.** vedecko – pedagogický titul *docent (doc.)* v študijnom odbore sociálna práca.

doc. PhDr. Markéta Rusnáková, PhD.

oponentka